

Sygn. akt VIII *Pa* 212/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Andrzejewska (spr.)
Sędziowie:	SSO Jolanta Łanowy SSO Teresa Kołeczko-Wacławik
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2015r. w Gliwicach

sprawy z powództwa J. M.

przeciwko W. K. (K.)

o ustalenie istnienia stosunku pracy, wynagrodzenie za pracę, wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, ekwiwalent za urlop wypoczynkowy i odsetki

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 9 września 2014 r. **sygn. akt** IV P 213/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 2 i 4 w całości w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanego W. K. na rzecz powódki J. M. tytułem wynagrodzenia za pracę i wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych kwotę 3.961,74zł (trzy tysiące dziewięćset sześćdziesiąt jeden złotych 74/100) z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 29zł (dwadzieścia dziewięć złotych) od dnia 11 czerwca 2009r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 29zł (dwadzieścia dziewięć złotych) od dnia 11 września 2009r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 6,50zł (sześć złotych 50/100) od dnia 11 listopada 2009r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 17,12zł (siedemnaście złotych 12/100) od dnia 11 lutego 2010r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 17,12zł (siedemnaście złotych 12/100) od dnia 11 marca 2010r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 8zł (osiem złotych) od dnia 11 maja 2010r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 94,70zł (dziewięćdziesiąt cztery złote 70/100) od dnia 11 czerwca 2010r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 8zł (osiem złotych) od dnia 11 lipca 2010r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 55,04zł (pięćdziesiąt pięć złotych 04/100) od dnia 11 listopada 2010r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 17,12zł (siedemnaście złotych 12/100) od dnia 11 grudnia 2010r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 79,04zł (siedemdziesiąt dziewięć złotych 04/100) od dnia 11 lutego 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 79,04zł (siedemdziesiąt dziewięć złotych 04/100) od dnia 11 marca 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 51,86zł (pięćdziesiąt jeden złotych 86/100) od dnia 11 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 131zł (sto trzydzieści jeden złotych) od dnia 11 maja 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 69,50zł (sześćdziesiąt dziewięć złotych 50/100) od dnia 11 czerwca 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 69,50zł (sześćdziesiąt dziewięć złotych 50/100) od dnia 11 lipca 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 119zł (sto dziewięćnaście złotych) od dnia 11 sierpnia 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 550zł (pięćset pięćdziesiąt złotych) od dnia 11 października 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 706zł (siedemset sześć złotych) od dnia 11 listopada 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 599,84zł (pięćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych 84/100) od dnia 11 grudnia 2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 161,50zł (sto sześćdziesiąt jeden złotych 50/100) od dnia 11 stycznia 2012r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1.063,86zł (jeden tysiąc sześćdziesiąt trzy złote 86/100) od dnia 11 lutego 2012r. do dnia zapłaty;

2. w pozostałym zakresie oddała powództwo o zapłatę wynagrodzenia i wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych;

II. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 11 częściowo w zakresie dotyczącym pozwanego W. K. w ten sposób, że nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach od pozwanego W. K. kwotę 937,87zł (dziewięćset trzydzieści siedem złotych 87/100);

III. w pozostałym zakresie oddała apelację;

IV. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego.

(-) SSO Jolanta Łanowy (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (spr.) (-) SSO Teresa Kołeczko-Waławik

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Pa 212/14

UZASADNIENIE

Powódka J. M. wniosła pozew przeciwko pozwanemu W. K., prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo-Usługowa (...) W. K. i po ostatecznym sprecyzowaniu żądania domagała się ustalenia, że w okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 stycznia 2012r. była zatrudniona na umowę o pracę u pozwanego, domagała się też zapłaty kwoty 14.158,61zł brutto z tytułu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych w okresie od 1 stycznia 2009 do 31 stycznia 2012r. z ustawowymi odsetkami, kwoty 1893,16zł brutto z tytułu ekwiwalentu za niewykorzystany urlop

w okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 stycznia 2012r. z ustawowymi odsetkami od daty wymagalności do dnia zapłaty, kwoty 20.091,61zł brutto z tytułu zapłaty zaległego wynagrodzenia za pracę w okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 stycznia 2012r. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności do dnia zapłaty, odsetek ustawowych od kwoty 100 zł za okres od 10 stycznia 2012r. do 12 marca 2012r., odsetek ustawowych od kwoty 30zł za okres od 10 stycznia 2012r. do 13 marca 2012r., odsetek ustawowych od kwoty 470zł za okres od 10 lutego 2012r. do 13 marca 2012r. oraz wydania świadectwa pracy.

W uzasadnieniu podała, że została zatrudniona u pozwanego w dniu 22 września 2008r. na czas określony do 31 grudnia 2008r., a następnie była zatrudniona w tej samej firmie od dnia 1 stycznia 2009r. do 30 stycznia 2012r. w sklepie spożywczym w P.. Pozwany uparczywie uchylał się od zawarcia z nią umowy o pracę, mimo iż powódka wykonywała polecenia pracodawcy, przestrzegała ustalonego porządku pracy i godzin pracy. Pozwany tłumaczył się tym, że musi najpierw rozkręcić interes. Powódka była zatrudniona w okresie od 22 września 2008r. do 31 grudnia 2008r. na 1/2 etatu, na stanowisku sprzedawcy, a następnie od 1 stycznia 2009r. do 30 sierpnia 2011r. na 3/4 etatu. Nie wykorzystywała przysługującego jej pełnego urlopu, a jedynie przez okres 3 lat mogła wykorzystać po 10 dni urlopu rocznie. Nie otrzymywała też wynagrodzenia ani dni wolnych za pracę w soboty. Według powódki przez cały okres zatrudnienia pozwany zalega jej z wypłatą ekwiwalentu za niewykorzystany urlop za 36 dni, co daje kwotę 1.099,64zł, z wypłatą wynagrodzenia za nadgodziny 6 048,92zł oraz 130zł wynagrodzenia za grudzień 2011r. i 1.500zł za pracę w miesiącu styczniu 2012r.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości podnosząc, że żądania objęte pozwem są niezasadne. Pozwany przyznał jedynie, że powódka świadczyła na jego rzecz pracę na podstawie umowy zlecenia, przy czym z okresu objętego pozwem jedynie od września 2011r. do 31 stycznia 2012r. i z tego tytułu powódka była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych. Pozwany zaprzeczył, aby powódka wykonywała w jego firmie czynności mające charakter umowy o pracę po dniu 1 stycznia 2009r. do 31 stycznia 2012r. i aby z tego tytułu był zobowiązany do zapłaty dochodzonych pozwem świadczeń. Powódka wykonywała na jego rzecz pracę na podstawie umowy o pracę jedynie w okresie od września 2008r. do 31 grudnia 2008r. Po tym okresie pozwany nie miał potrzeby zatrudniania powódki u siebie w ramach prowadzonej działalności handlowej na targowisku, gdyż obroty znacznie się zmniejszyły, dlatego też strony postanowiły nie przedłużać umowy o pracę. Pozwany w tym czasie posiadał zatrudnioną inną pracownicę w charakterze sprzedawcy. W owym czasie, działalność gospodarczą prowadziła także żona pozwanego na tym samym stanowisku. To z nią po jakimś czasie od zakończenia umowy o pracę u pozwanego powódka ustaliła, iż w przypadku zaistnienia potrzeby w razie nieobecności żony powódka doraźnie będzie ją zastępować. Pozwany nie wykonywał wobec powódki czynności z zakresu prawa pracy, nie ustalał zasad rozliczenia, a powódka nie wykonywała czynności pod jego kierownictwem. W okresie po 1 stycznia 2009r. do sierpnia 2011r. powódka jedynie doraźnie wykonywała czynności, pomagała żonie pozwanego w razie jej nieobecności na targowisku. Namiot w którym pracowała powódka nie był rozkładany codziennie, lecz tylko wtedy, gdy żona pozwanego tak zdecydowała. Były długie okresy, gdy namiot nie był w ogóle rozkładany, czy to z powodu złej pogody, czy też braku popytu na towary. Powódka otrzymywała za wykonywane na bieżąco czynności zapłatę, która nie była z góry ustalona. Z kolei w okresie od września 2011r. do 31 stycznia 2012r., kiedy to pozwany otworzył nowy sklep, zaproponował powódce zawarcie umowy zlecenia w charakterze sprzedawcy, na co powódka wyraziła zgodę.

Wyrokiem z dnia 9 września 2014r. Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach:

- ustalił, że powódka J. M. była zatrudniona u pozwanego W. K. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku sprzedawcy w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 stycznia 2012 roku, przy czym w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 sierpnia 2011 roku była zatrudniona w wymiarze 3/4 etatu a w okresie od 1 września 2011 roku do 31 stycznia 2012 roku w pełnym wymiarze czasu pracy;

- zasądził na rzecz powódki tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych kwotę 14.158,61zł brutto wraz z ustawowymi odsetkami;

- zasądził na rzecz powódki tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop kwotę 1893,16zł brutto wraz z ustawowymi odsetkami;
- zasądził na rzecz powódki tytułem zaległego wynagrodzenia kwotę 1.323zł brutto wraz z ustawowymi odsetkami;
- zasądził na rzecz powódki kwotę 0,67zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 30zł od dnia 10 stycznia 2012 roku do dnia 12 marca 2012 roku;
- zasądził na rzecz powódki kwotę 5,52zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 470zł od dnia 10 lutego 2012 roku do dnia 13 marca 2012 roku;
- umorzył postępowanie w zakresie żądania skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 100zł od dnia 10 stycznia 2012 roku do dnia 13 marca 2012 roku;
- oddalił powództwo w zakresie żądania wydania świadectwa pracy jako przedwczesne;
- oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

W pisemnym uzasadnieniu wyroku zostało ustalone, że w dniu 22 września 2008 roku J. M. zawarła z pozwanym W. K. pisemną umowę o pracę na czas określony, do dnia 31 grudnia 2008 roku. Z treści umowy wynikało, że J. M. była zatrudniona w wymiarze 1/2 etatu z uposażeniem w wysokości 1/2 „najniższego krajowego wynagrodzenia”. Faktycznie jednak J. M. świadczyła pracę w pełnym wymiarze godzin, od poniedziałku do soboty. W tym okresie J. M. sprzedawała na targowisku miejskim w P. odzież dziecięcą, a w okresie przedświątecznym stroiki świąteczne i znicze. Sprzedaż ta odbywała się pod rozkładanym namiotem. W tym samym czasie pozwany prowadził również stałe stoisko z odzieżą dziecięcą, położone na targowisku. Żona pozwanego J. K. również prowadziła własną działalność gospodarczą i w analogicznym okresie utrzymywała na targowisku stoisko z warzywami. Od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 31 sierpnia 2011 roku J. M. nadal świadczyła pracę na rzecz pozwanego, na tych samych zasadach co dotychczas. Żona pozwanego sprzedawała odzież dziecięcą pod rozkładanym namiotem. W miarę potrzeb pracodawcy J. M. prowadziła również sprzedaż odzieży dziecięcej w stałym stoisku pozwanego lub w stoisku warzywniczym, prowadzonym przez jego żonę. Od dnia 1 września 2011 roku do dnia 31 stycznia 2012 roku J. M., w związku z likwidacją ruchomego stoiska odzieżowego na targowisku, podjęła pracę w sklepie spożywczym należącym do pozwanego. W sklepie pozwanego J. M. świadczyła pracę przez osiem godzin dziennie, w dni powszednie oraz siedem godzin w soboty. W dniu 31 stycznia 2012 roku powódka trafiła do szpitala i zaprzestała świadczenia pracy dla pozwanego.

Sąd ustalił, że powódka J. M. była zatrudniona u pozwanego W. K. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku sprzedawcy w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 stycznia 2012 roku, przy czym w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 sierpnia 2011 roku była zatrudniona w wymiarze 3/4 etatu, a w okresie od 1 września 2011 roku do 31 stycznia 2012 roku w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ustalono też zostało, że powódka przepracowała w okresie zatrudnienia u pozwanego od 1 stycznia 2009 roku do 31 stycznia 2012 roku łącznie 5.776 godzin, z czego 893 godziny w godzinach nadliczbowych. Powódce J. M. za pracę w okresie 1 stycznia 2009 roku do 31 stycznia 2012 roku przysługiwało łącznie wynagrodzenie w wysokości 63.406,61 zł brutto, z czego 49.248,00 zł brutto jako wynagrodzenie zasadnicze oraz 14.158.61 zł brutto jako wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych z dodatkiem w wysokości 100%.

Pozwany wypłacił powódce w okresie zatrudnienia od 1 stycznia 2009 roku do 31 stycznia 2012 roku kwotę 32.630,00 zł netto, co stanowiło równowartość 43.315,00 zł brutto. Do wypłaty na rzecz powódki J. M. pozostaje wynagrodzenie w kwocie 20.091,61 zł brutto.

Powódce za okres zatrudnienia od 1 stycznia 2009 roku do 31 stycznia 2012 roku przysługiwał urlop wypoczynkowy w łącznym wymiarze 49 dni (392 godzin). W okresie zatrudnienia od 1 stycznia 2009 roku do 31 stycznia 2012

roku powódka wykorzystwała 180 godzin urlopu wypoczynkowego (30 dni x 6 godzin) i przysługuje jej ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w wymiarze 212 godzin co stanowi kwotę 1.893,16 zł brutto.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że wyrok skazujący w sprawie VI K 635/12 przesądza okres zatrudnienia powódki na umowę o pracę, tj. od 1 stycznia 2009 roku do 31 stycznia 2012 roku.

Uznając powództwo za zasadne Sąd powołał przede wszystkim art. 22 §1 k.p, w którym zawarte są najbardziej istotne elementy stosunku pracy takie jak obowiązek pracownika świadczenia pracy osobiście, w sposób ciągły, podporządkowany (pod kierownictwem) poleceniom pracodawcy, który jest obowiązany do wynagrodzenia pracownika za świadczoną pracę. W stosunku pracy pracownik nie jest obciążony ryzykiem realizacji zobowiązania. O charakterze prawnym umowy decyduje bowiem nie nazwa, jaką strony jej nadały, ani też postanowienia umowy wskazujące na charakter stosunku cywilnoprawnego, lecz jedynie o takim zakwalifikowaniu decyduje sposób wykonywania umowy, a w szczególności realizowanie przez strony – nawet wbrew postanowieniom umowy – tych cech, które charakteryzują tą umowę o pracę i odróżniają ją od innych umów o świadczenie usług (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 1975r., I PRN 42/75, Kodeks pracy, J. Iwulski, W. Sanetra, Warszawa 1996 r., str. 63, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 kwietnia 1999r., I PKN 642/98, OSNP 2000/11/417). Cechą umowy o pracę nie jest pozostawanie w dyspozycji pracodawcy, bo to może występować też w umowach cywilnoprawnych, lecz wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy (pracy podporządkowanej). Ta cecha ma charakter konstrukcyjny dla istnienia stosunku pracy (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 listopada 2005r., I UK 68/05, Wokanda 2006/4/26). W przedmiotowej sprawie powyższa przesłanka, jak i każda z pozostałych została spełniona. Zgodnie z utrwalonym poglądem doktryny, podporządkowanie może dotyczyć tak sposobu, miejsca, jak i czasu świadczenia pracy. Zasada podporządkowania pracownika polega zwłaszcza na obowiązku stosowania się do poleceń przełożonego, które pozostają w związku z wykonywaną pracą, tj. jej organizacją i przebiegiem.

W przedmiotowej sprawie ustalono, że powódka była zatrudniona u pozwanego W. K. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku sprzedawcy w okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 stycznia 2012r., przy czym w okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 sierpnia 2011r. była zatrudniona w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, a w okresie od 1 września 2011r. do 31 stycznia 2012r. w pełnym wymiarze czasu pracy.

W pkt 2 i 3 wyroku, Sąd zasądził na rzecz powódki od pozwanego kwotę 14.158,61zł brutto wraz z odsetkami ustawowymi szczegółowo wyszczególnionymi w pkt 2 wyroku, tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz kwotę 1.893,16zł brutto tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, kierując się w obu wypadkach wyliczeniami biegłego w opinii, a także żądaniem powódki, które w tym zakresie pokrywały się.

W pkt 4 Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.323zł brutto tytułem zaległego wynagrodzenia za miesiące sierpień 2011 - styczeń 2012. W pozostałej części Sąd oddalił powództwo, gdyż roszczenie powódki w tym zakresie uznał za przedawnione. Pozwany skutecznie zgłosił bowiem zarzut przedawnienia roszczenia.

W pkt 5 Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 0,67zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 30zł od dnia 10 stycznia 2012 roku do dnia 12 marca 2012 roku, w pkt 6 zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5,52zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 470zł od dnia 10 lutego 2012 roku do dnia 13 marca 2012 roku. W tym bowiem zakresie pracodawca wypłacił powódce częściowo wynagrodzenie jednak z opóźnieniem. Co do żądania odsetek od kwoty 30zł oddalono żądanie w zakresie 1 grosza, bowiem wyliczenie dokonane przez powódkę było zawyżone o 1 grosz w stosunku do należnego.

W pkt 7 wyroku umorzono postępowanie w zakresie żądania skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 100zł od dnia 10 stycznia 2012 roku do dnia 13 marca 2012 roku, bowiem w tym zakresie powódka cofnęła żądanie pozwu.

W pkt 8 Sąd oddalił powództwo w zakresie żądania wydania świadectwa pracy jako przedwczesne, gdyż wyrok nie jest jeszcze prawomocny.

Apelacje od powyższego wyroku wniosła strona pozwana, zaskarżając wyrok w zakresie punktów 1-6 oraz 10-13 i zarzucając:

1. Naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów z zeznań świadków: T. K., A. D., J. I., K. D., A. K., G. M., K. W., M. F., A. O., J. K., S. K., A. G. oraz zeznań stron, co skutkowało niewłaściwym ustaleniem przez Sąd stanu faktycznego, błędną ocenę prawną i w konsekwencji wydaniem wyroku nie odpowiadającego prawu.;

- art. 278 § 1 k.p.c. i art. 279 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na posiedzeniu niejawnym bez uprzedniego wysłuchania wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru;

- art. 236 k.p.c. poprzez wadliwe w postanowieniu z dnia 27 maja 2014r. wskazanie biegłemu, że ma stwierdzić wymienione fakty jedynie na podstawie zeznań powódki i jej prywatnych wskazań godzin pracy przedłożonych w piśmie procesowym bez oparcia się na innych dowodach w sprawie, które do tamtej pory były przeprowadzone, co spowodowało, że biegły został ograniczony przy wydaniu opinii jedynie do oparcia się na części materiału dowodowego, a przez co pozwany może wnioskować, że Sąd już w momencie wydania tego postanowienia dał wyraz swemu przekonaniu o zasadności roszczeń powódki.;

- art. 11 k.p.c. poprzez niezasadne przyjęcie przez Sąd związania wyrokiem Sądu karnego w zakresie ustalenia, że powódka była zatrudniona na umowę o pracę w okresie od 1 stycznia 2009r., do 31 stycznia 2012r., podczas, gdy Sąd karny w sentencji wyroku w sprawie VI K 635?12 nie poczynił takiego ustalenia o zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę.;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania w uzasadnieniu przez Sąd na jakich dowodach się oparł ustalając okoliczności faktyczne tj. zatrudnienie powódki u pozwanego na podstawie umowy o pracę, czasokres, na jaki miała trwać umowa o pracę oraz wymiar czasu pracy, ilość przepracowanych godzin nadliczbowych, wysokość ekwiwalentu za urlop i w jaki sposób rozstrzygnął wątpliwości wynikające z zeznań świadków, a dotyczące osoby pracodawcy powódki, pracy powódki w każdy poniedziałek w spornym okresie, godzin pracy w poszczególne dni i na poszczególnych stanowiskach pracy, przerwy w handlu na stoisku namiotowym w okresie zimowym od Świąt Bożego Narodzenia do miesiąca marca każdego następnego roku w spornym okresie.

2. Naruszenie przepisów prawa materialnego art. 22 § 1 k.p. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie do stosunków jakie istniały w okresie od 1 stycznia 2009r. do 31 sierpnia 2011r. pomiędzy pozwanym a powódką, która nie podlegała kierownictwu pozwanego, nie świadczyła pracy w miejscu i czasie wyznaczonym przez pozwanego oraz nie pobierała od niego wynagrodzenia.

Stawiając powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W ocenie Sądu drugiej instancji Sąd pierwszej instancji w zakresie charakteru łączącego strony stosunku prawnego oraz ilości przepracowanych przez powódkę godzin (5.776), ilości przysługującego powódce urlopu wypoczynkowego wdacie rozwiązania stosunku pracy oraz wypłacenia z opóźnieniem wynagrodzenia w kwotach 30zł i 470zł poczynił prawidłowe ustalenia odnośnie stanu faktycznego, przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a następnie w prawidłowy sposób, zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego dokonał trafnej oceny zebranych dowodów i wyciągnął z nich właściwe wnioski, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku.

Dokonana w tym zakresie przez Sąd pierwszej instancji swobodna ocena dowodów nie narusza reguł zawartych w art. 233 § 1 k.p.c. Podkreślenia wymaga, że Sąd Rejonowy ustalając stan faktyczny wskazał, zgodnie z treścią art. 328 §

z k.p.c. dowody na których się oparł oraz przyczyny dla których innym dowodom odmówił wiarygodności. Stąd też nieuzasadniony jest zarzut apelacji naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy oceniając jako prawidłowe powyższe ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998r., I PKN 339/98).

Podkreślić należy, że niewątpliwie powódka ma interes prawny w dochodzeniu roszczenia o ustalenie istnienia stosunku pracy.

Zgodnie z art. 189 k.p.c., powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2001r., I PKN 333/00 wyjaśnił, że interes prawny pracownika w ustaleniu istnienia stosunku pracy z reguły nie wyczerpuje się w możliwości dochodzenia świadczeń należnych z tego stosunku prawnego. Podobnie w wyroku z dnia 19 kwietnia 2001r., I PKN 368/00 stwierdzone zostało, że możliwość dochodzenia bieżących świadczeń należnych pracownikowi z tytułu zatrudnienia nie wyłącza istnienia interesu prawnego w ustaleniu nawiązania stosunku pracy.

Przechodząc do kolejnych rozważań – w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy – należało stwierdzić, że praca świadczona przez powódkę spełniała cechy stosunku pracy określone w treści art. 22 § 1 k.p.

Definicję stosunku pracy zawiera art. 22 § 1 k.p., zgodnie z którym przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Nie ma przy tym znaczenia zakwalifikowanie zatrudnienia do umowy cywilnoprawnej bowiem zgodnie z §1¹ zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Pracodawcą powódki, w rozumieniu art. 3 k.p. był pozwany.

W przedmiotowej sprawie bezsporne było, że strony nie podpisywały po dniu 31 grudnia 2008r. żadnej umowy o pracę.

Okoliczność braku pisemnej umowy nie przesądza jednak o braku zatrudnienia, gdyż nawiązanie stosunku pracy nastąpić może także w sposób dorozumiany przez dopuszczenie pracownika do pracy i faktyczne jej wykonywanie.

W przedmiotowej sprawie powódka została dopuszczona przez pozwanego, po dniu 31 grudnia 2008r., do wykonywania pracy na tych samych warunkach na których dotychczas świadczyła pracę – czyli na stanowisku sprzedawcy w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu.

W tym miejscu stwierdzić należy, że niezasadny jest zarzut apelacji wskazujący na to, iż z pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji ma wynikać wniosek o zatrudnieniu powódki od dnia 1 stycznia 2009r. na $\frac{1}{2}$ etatu. Sąd Rejonowy w początkowej części ustaleń faktycznych stwierdził, że strony łączyła w okresie do dnia 31 grudnia 2008r. pisemna umowa o pracę, przy czym wyraźnie dalej zostało ustalone, że powódka pracę świadczyła od poniedziałku do soboty w większym wymiarze godzin niż $\frac{1}{2}$ etatu, a zatem zamieszczone w dalszej części uzasadnienia stwierdzenie, iż od dnia 1 stycznia 2009r. powódka świadczyła nadal pracę na rzecz pozwanego, na tych samych zasadach co dotychczas odnosi się do ustalenia, że powódka pracę świadczyła od poniedziałku do soboty w większym wymiarze godzin niż $\frac{1}{2}$ etatu.

Praca wykonywana przez J. M.:

- była wykonywana na rzecz pracodawcy, czyli pozwanego, w miejscu przez niego wyznaczonym – powódka pracowała w spornym okresie na targowisku miejskim w P., a od dnia 1 września 2011r. w sklepie spożywczym,

- powódka wykonywała pracę w czasie wyznaczonym przez pracodawcę – pracowała codziennie od poniedziałku do soboty po 6, 7 lub 8 godzin.
- pracę wykonywała osobiście, pod kierownictwem pracodawcy lub innych wyznaczonych przez niego osób i na jego ryzyko – polecenia powódce wydawał pozwany oraz w imieniu pozwanego jego żona,
- za wykonaną pracę powódka otrzymywała wynagrodzenie od pozwanego.

Zatem praca świadczona przez powódkę posiadała wszystkie istotne cechy stosunku pracy. Charakter łączącego strony stosunku prawnego był taki sam jak w okresie do dnia 31 grudnia 2008r., kiedy to strony miały zawartą pisemną umowę o pracę. Praca powódki, co należy jeszcze raz podkreślić, od dnia 1 stycznia 2009r. niczym nie różniła się od wcześniej wykonywanej przez nią pracy na rzecz pozwanego.

Sąd pierwszej instancji nie naruszył art. 11 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu ustalenia wydane w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym.

Wyrokiem z dnia 20 marca 2013r. wydanym przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w sprawie VI K 738/12 (poprzednia sygnatura VI K 635/12) pozwany został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 219 k.k. polegającego na tym, że w okresie od dnia 8 stycznia 2009r. do dnia 31 stycznia 2012r. prowadząc działalność gospodarczą naruszył przepisy prawa o ubezpieczeniach społecznych w ten sposób, że wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi nie dokonał zgłoszenia wymaganych danych mających wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość do ZUS i nie odprowadzał składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne z tytułu zatrudnienia powódki na stanowisku sprzedawcy.

Przytoczona treść wyroku wydanego w sprawie karnej jednoznacznie wskazuje, że to pozwany (a nie jego żona lub inna osoba) został skazany za przestępstwo z art. 219 k.k. popełnione w związku z zatrudnieniem powódki. Ustaleniem, że powódka była zatrudniona u pozwanego w podanym okresie na stanowisku sprzedawcy Sąd w rozpoznawanej sprawie pracy jest związany na mocy art. 11 k.p.c.

W uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie VI K 738/12 Sąd Rejonowy wyraźnie ustalił, J. M. nawiązała z oskarżonym (pozwanym) stosunek pracy, a oskarżony występował w roli pracodawcy.

Ustalając stan faktyczny Sąd pierwszej instancji słusznie powołał się też na prawomocny wyrok z dnia 14 grudnia 2012r. wydany przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w sprawie VI W 593/12, którym to orzeczeniem uznano W. K. za winnego tego, że w okresie od 1 stycznia 2009r. do 30 stycznia 2012r. jako właściciel firmy zatrudniając pracownicę J. M. nie zgłosił wymaganych przepisami ustawy danych do ubezpieczenia zdrowotnego oraz nie odprowadzał w terminie składek na ubezpieczenie zdrowotne tj. popełnienia czynu wyczerpującego znamiona wykroczenia z art. 193 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W pisemnym uzasadnieniu tego wyroku Sąd również ustalił, że J. M. łączył z obwinionym (pozwanym) stosunek pracy w podanym okresie i W. K. był pracodawcą.

Wydany w sprawie VI W 593/12 wyrok nie wiąże, co prawda Sądu w oparciu o art. 11 k.p.c., ale jest on jednym z dowodów, który były podstawą ustalenia stanu faktycznego w rozpoznawanej sprawie.

Nieuzasadnione są zarzuty apelacji naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. i art. 279 k.p.c.

Sąd pierwszej instancji odraczając rozprawę w dniu 5 maja 2014r. wskazał jako przyczynę tej decyzji rozważenie na posiedzeniu niejawnym dopuszczenia dowodu z opinii biegłego. Strona pozwana, reprezentowana przez fachowego pełnomocnik – adwokata, miała więc możliwość zgodnie z treścią art. 278 § 1 k.p.c. przedstawić swoje wnioski co do liczby biegłych i ich wyboru, gdyż postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego wydane zostało dopiero dnia 27 maja 2014r., a akta przesłano biegłemu dwa dni później.

Ponadto art. 278 § 1 k.p.c. nie nakłada na Sąd orzekający bezwzględne obowiązku wysłuchania wniosków stron przed powołaniem biegłych, skoro prawo wyboru biegłego może pozostawić wyznaczonemu sędziemu (§ 2). Przepisy

dotyczące obowiązku wysłuchania strony co do liczby biegłych i ich wyboru, odnosić należy przede wszystkim do sytuacji, gdy dowód z opinii biegłych ma być przeprowadzony na jej wniosek – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2009r., I UK 186/08. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 października 2010r., I PKN 5/00.

W rozpoznawanej sprawie dowód z opinii biegłego nie został dopuszczony na wniosek strony pozwanej.

Zauważyć też należy, że po wydaniu przez Sąd pierwszej instancji na rozprawie w dniu 5 maja 2014r. postanowienia o skierowaniu sprawy na posiedzenie niejawne celem rozważenia dopuszczenia dowodu z opinii biegłego strona pozwana, reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, nie zgłosiła żadnych zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c.

Możliwość zgłoszenia zastrzeżeń do czynności sądu w trybie przewidzianym w art. 162 k.p.c. obejmuje również postanowienia, które mogą być zmienione lub uchylone stosownie do okoliczności, w tym m.in. postanowienia o odmowie przeprowadzenia dowodu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2010r., II PK 127/09). Celem regulacji art. 162 k.p.c. jest zapobieganie niełojalności procesowej przez zobligowanie stron do zwracania na bieżąco uwagi sądu na wszelkie uchybienia procesowe w celu ich niezwłocznego wyeliminowania i niedopuszczenie do celowego tolerowania przez strony takich uchybień z zamiarem późniejszego wykorzystania ich w środkach odwoławczych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006r., II CSK 229/06). Strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez sąd pierwszej instancji przepisom postępowania, polegającego na wydaniu postanowienia, które może być zmienione lub uchylone stosownie do okoliczności, jeżeli nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie w toku posiedzenia, a w razie nieobecności - na najbliższym posiedzeniu, chyba że niezgłoszenie zastrzeżenia nastąpiło bez jej winy – uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005r., III CZP 55/05).

Wydając postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego Sąd pierwszej instancji nie naruszył też przepisu art. 236 k.p.c.

Zgodnie z treścią art. 236 k.p.c. w postanowieniu o przeprowadzeniu dowodu sąd oznaczy fakty podlegające stwierdzeniu, środek dowodowy i - stosownie do okoliczności - sędziego lub sąd, który ma dowód przeprowadzić, a ponadto, jeżeli to jest możliwe, termin i miejsce przeprowadzenia dowodu. Wyznaczając sędziego, sąd może pozostawić mu oznaczenie terminu przeprowadzenia dowodu.

Wydane przez Sąd Rejonowy postanowienie z dnia 27 maja 2014r. odpowiada treści wskazanego przepisu. Ponadto w dniu 2 czerwca 2014r. pełnomocnik pozwanego otrzymał odpis wskazanego postanowienia i nie zgłaszał Sądowi pierwszej instancji, iż w ocenie strony pozwanej teza dowodowa wymaga uzupełnienia lub zmiany.

Mając powyższe na uwadze za nieuzasadnioną Sąd drugiej instancji uznał apelację strony pozwanej w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 wyroku Sądu Rejonowego. Na mocy art. 385 k.p.c. apelacja w tym zakresie została oddalona.

Apelacja strony pozwanej zasługuje na częściowe uwzględnienie w zakresie roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, aczkolwiek następuje to z przyczyn innych niż wskazane w apelacji. Sąd pierwszej instancji naruszył tutaj bowiem przepisy prawa materialnego, co Sąd drugiej instancji jest zobowiązany uwzględnić z urzędu. Sąd drugiej instancji może - a jeżeli je dostrzeże, to powinien - naprawić wszystkie stwierdzone w postępowaniu apelacyjnym naruszenia prawa materialnego przez sąd pierwszej instancji, nawet jeśli nie zostały wytknięte w apelacji, pod warunkiem, że mieszczą się w granicach zaskarżenia – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2014r. III UK 177/13, teza 2.

Zdaniem Sądu drugiej instancji Sąd pierwszej instancji nieprawidłowo uznał, że pracą w godzinach nadliczbowych jest już praca ponad ustalony dla powódki wymiar czasu pracy tj. $\frac{3}{4}$ etatu.

Pracą w godzinach nadliczbowych jest dopiero praca wykonywana ponad obowiązujące pracownika normy, a także czynności wykonywane ponad przedłużony dobowy wymiar, wynikający z obowiązującego systemu i rozkładu czasu pracy – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2014r., I PK 249/13.

Normy czasu pracy zostały ustanowione w art. 129 § 1 k.p. i są to 8 godzin na dobę i 40 godzin na tydzień.

Pracownik, który jest zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy może otrzymać wynagrodzenie jak za pracę w godzinach nadliczbowych tj. z dodatkiem, o którym mowa w art. 151¹ § 1 k.p. za pracę ponad określony w umowie wymiar czasu pracy (a nie będącą jeszcze pracą ponad obowiązujące normy czasu pracy) wyłącznie wówczas, gdy strony poczynią takie ustalenia w zawartej przez siebie umowie – art. 151 § 5 k.p.

W rozpoznawanej sprawie strony nie zawarły żadnej umowy w oparciu o przepis art. 151 § 5 k.p. Oznacza to, że powódka była uprawniona do otrzymania dodatku do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 151¹ § 1 k.p. dopiero za pracę ponad ustalone normy czasu pracy tj. 8 godzin na dobę i 40 godzin na tydzień.

Wskazać tutaj należy, że w orzecznictwie sądowym już dawno ukształtował się pogląd, że pracownikowi zatrudnionemu w niepełnym wymiarze czasu pracy przysługuje za pracę ponad normę ustaloną w umowie o pracę normalne wynagrodzenie bez dodatków z tytułu pracy nadliczbowej, a dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych przysługują jedynie wówczas, gdy została przekroczona dzienna lub tygodniowa norma czasu pracy przewidziana w obowiązujących przepisach – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 1985r., I PRN 64/85.

Wraz z wejściem w życie przepisu art. 151 § 5 k.p. zmieniło się jedynie to, że strony uzyskały możliwość ustalenia dopuszczalnej liczby godzin pracy ponad określony w umowie wymiar czasu pracy pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy, których przekroczenie uprawnia pracownika, oprócz normalnego wynagrodzenia, do dodatku do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 151¹ § 1.

Pracownikowi zatrudnionemu w niepełnym wymiarze czasu pracy nie przysługuje dodatek, o którym mowa w art. 151¹ § 1 k.p., w razie nieustalenia na podstawie art. 151 § 5 k.p. dopuszczalnej liczby godzin pracy ponad określony w umowie wymiar czasu pracy – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2012r., III PK 77/11. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wyjaśnił, że z literalnej wykładni art. 151 § 5 k.p. wynika, że przepis ten nie kwalifikuje określonej w nim pracy jako pracy w godzinach nadliczbowych, lecz ustala warunki zapłaty i wysokość dodatkowego wynagrodzenia za pracę ponad ustalony w umowie wymiar czasu (podobnie jak czyni to art. 138 § 1 k.p. w odniesieniu do pracy w ruchu ciągłym). Wniosek, że praca, o której mówi art. 151 § 5 k.p., nie jest pracą w godzinach nadliczbowych, znajduje także potwierdzenie w określeniu pracy w godzinach nadliczbowych zawartym w art. 151 § 1 k.p., które dotyczy pracy w pełnym wymiarze czasu pracy. Ma to uzasadnienie w prawnej istocie regulacji pracy w godzinach nadliczbowych, której ratio legis stanowi ochrona pracownika przed dodatkowym wysiłkiem związanym z pracą przekraczającą maksymalne normy dopuszczone przez prawo. Podkreślone też zostało przez Sąd Najwyższy, że art. 151 § 5 k.p. nie stanowi samoistnej podstawy prawa pracownika do dodatku. Świadczenie to przysługuje bowiem pod warunkiem porozumienia się stron co do dopuszczalnej liczby godzin pracy ponad określony w umowie wymiar czasu pracy, przy czym obowiązkiem dokonania stosownego umownego ustalenia w tym zakresie ustawodawca obciążył, co oczywiste ze względu na jego konsensualny charakter, obie strony. Wynika stąd, że w braku porozumienia stron w tym zakresie, dodatek pracownikowi nie przysługuje. Podobne stanowisko zaprezentowane zostało w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca 2008r., I PK 315/07 i z dnia 4 kwietnia 2014r., I PK 249/13.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że powódka wykonywała pracę w godzinach nadliczbowych (czyli ponad obowiązujące ją normy czasu pracy tj. 8 godzin dziennie i 40 godzin tygodniowo – art. 151 § 1 k.p.) w następujących miesiącach i za to powinna otrzymać normalne wynagrodzenie i dodatek za pracę w godzinach nadliczbowych wynoszący 100% albowiem nastąpiło przekroczenie tygodniowej normy czasu pracy (wynoszącej 40 godzin) – art. 151¹ § 2 k.p.:

Tabela 1

<i>L.p.</i>	<i>Miesiąc/ rok</i>	<i>Miesięczny norma czasu pracy</i>	<i>Czas pracy powódki</i>	<i>Godziny nadliczbowe</i>	<i>Stawka godzinowa</i>	<i>Dodatek za godziny nadliczbowe 100%</i>
1	2	3	4	5	6	7
1	styczeń 2009	168,00	150,00	-	-	-
2	luty 2009	160,00	144,00	-	-	-
3	marzec 2009	176,00	156,00	-	-	-
4	kwiecień 2009	168,00	150,00	-	-	-
5	maj 2009	160,00	150,00	-	-	-
6	czerwiec 2009	168,00	150,00	-	-	-
7	lipiec 2009	184,00	150,00	-	-	-
8	sierpień 2009	160,00	150,00	-	-	-
9	wrzesień 2009	176,00	156,00	-	-	-
10	październik 2009	176,00	162,00	-	-	-
11	listopad 2009	160,00	144,00	-	-	-
12	grudzień 2009	168,00	150,00	-	-	-
13	styczeń 2010	160,00	144,00	-	-	-

14	luty 2010	160,00	144,00	-	-	-
15	marzec 2010	184,00	162,00	-	-	-
16	kwiecień 2010	168,00	150,00	-	-	-
17	maj 2010	144,00	138,00	-	-	-
18	czerwiec 2010	168,00	150,00	-	-	-
19	lipiec 2010	176,00	150,00	-	-	-
20	sierpień 2010	176,00	156,00	-	-	-
21	wrzesień 2010	176,00	156,00	-	-	-
22	październik 2010	168,00	156,00	-	-	-
23	listopad 2010	160,00	144,00	-	-	-
24	grudzień 2010	176,00	156,00	-	-	-
25	styczeń 2011	160,00	144,00	-	-	-
26	luty 2011	160,00	144,00	-	-	-
27	marzec 2011	184,00	162,00	-	-	-
28	kwiecień 2011	160,00	150,00	-	-	-
29	maj 2011	168,00	150,00	-	-	-
30	czerwiec 2011	168,00	150,00	-	-	-
31	lipiec 2011	168,00	156,00	-	-	-

32	sierpień 2011	176,00	144,00	-	-	-
33	wrzesień 2011	176,00	208,00	32	7,88	252,16
34	październik 2011	168,00	208,00	40	8,25	330,00
35	listopad 2011	160,00	192,00	32	8,66	277,12
36	grudzień 2011	168,00	175,00	7	8,25	57,75
37	styczeń 2012	168,00	176,00	8	8,93	71,44
	Razem	988,47				

Przedstawiona w powyższej tabeli miesięczna norma czasu pracy w poszczególnych miesiącach, czas pracy powódki i stawka godzinowa (w odniesieniu do minimalnego wynagrodzenia) przyjęte zostały tak jak w opinii biegłego M. L..

Oczywiście oprócz dodatku do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych pracownikowi, jak wskazano powyżej należy się również normalne wynagrodzenie. W tym zakresie wyliczenia zostaną przedstawione poniżej.

Powódka domagała się w rozpoznawanej sprawie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych wskazując, że chodzi jej o całą pracę wykonywaną przez nią ponad umówiony z pracodawcą wymiar czasu pracy tj. $\frac{3}{4}$ etatu. Przedstawiła w tym zakresie swoje wyliczenia k-36-39 wskazując, że domaga się zapłaty 150% stawki godzinowej (czyli normalnego wynagrodzenia 100% i dodatku 50% i w dalszej części postępowania doprecyzowała/podwyższyła swoje roszczenie w tym zakresie). Uznać należy, że powódka zgłaszając roszczenie, które określiła jako wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych i przedstawiając sposób jego wyliczenia domagała się w istocie zapłaty należnego jej wynagrodzenia za faktycznie przepracowany na rzecz pozwanego pracodawcy czas tj. zarówno wynagrodzenia normalnego jak i dodatku z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych. Uznanie, że powódka przez część okresu (w zasadzie większość) nie wykonywała pracy w godzinach nadliczbowych, gdyż była pracownikiem zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy, nie pozbawia jej prawa do otrzymania za przepracowane godziny normalnego wynagrodzenia – nie może ona otrzymać jedynie za te godziny pracy dodatku z art. 151¹ § 1 k.p. I w tym zakresie uznać należało, że powódka już od początku postępowania objęła swoim żądaniem roszczenie zarówno o zapłatę normalnego wynagrodzenia za przepracowane godziny, jak i dodatku z art. 151¹ § 1 k.p.

Strona pozwana podniosła w piśmie procesowym z dnia 22 sierpnia 2014r. k-277-278 zarzut przedawnienia roszczenia powódki o zapłatę wynagrodzenia zgłoszonego w piśmie strony powodowej z dnia 11 sierpnia 2014r. Odnośnie roszczeń lub ich wysokości zgłoszonych po raz pierwszy w tym piśmie zarzut przedawnienia z art. 291 § 1 k.p. jest skuteczny. Nie uległy jednak przedawnieniu roszczenia powódki o zapłatę normalnego wynagrodzenia zgłoszone w jej piśmie procesowym z dnia 11 października 2012r. k-29-39 albowiem zarzut przedawnienia zgłoszony przez stronę pozwaną nie dotyczył tych roszczeń.

Normalne wynagrodzenie za przepracowane przez powódkę godziny przedstawia się następująco:

Tabela 2

<i>L.p.</i>	<i>Miesiąc/ rok</i>	<i>Czas pracy powódki</i>	<i>Wynagrodzenie otrzymane przez powódkę</i>	<i>Stawka godzinowa</i>	<i>Kolumna 3 x kolumna 5</i>	<i>Kolumna 6- (...), (różnica pomiędzy otrzymanym, a należnym normalnym wynagrodzeniem</i>
1	2	3	4	5	6	7
1	styczeń 2009	150,00	1 168,00	7,60	1.140,00	-
2	luty 2009	144,00	1 168,00	7,98	1.149,12	-
3	marzec 2009	156,00	1 168,00	7,25	1.131,00	-
4	kwiecień 2009	150,00	1 168,00	7,60	1.140,00	-
5	maj 2009	150,00	1 168,00	7,98	1.197,00	29,00
6	czerwiec 2009	150,00	1 168,00	7,60	1.140,00	-
7	lipiec 2009	150,00	1 168,00	6,93	1.039,50	-
8	sierpień 2009	150,00	1 168,00	7,98	1.197,00	29,00
9	wrzesień 2009	156,00	1 168,00	7,25	1.131,00	-
10	październik 2009	162,00	1 168,00	7,25	1.174,50	6,50
11	listopad 2009	144,00	1 168,00	7,98	1.149,12	-
12	grudzień 2009	150,00	1 168,00	7,60	1.140,00	-

13	styczeń 2010	144,00	1 168,00	8,23	1.185,12	17,12
14	luty 2010	144,00	1 168,00	8,23	1.185,12	17,12
15	marzec 2010	162,00	1 168,00	7,16	1.159,92	-
16	kwiecień 2010	150,00	1 168,00	7,84	1.176,00	8,00
17	maj 2010	138,00	1 168,00	9,15	1.262,70	94,70
18	czerwiec 2010	150,00	1 168,00	7,84	1.176,00	8,00
19	lipiec 2010	150,00	1 168,00	7,48	1.122,00	-
20	sierpień 2010	156,00	1 168,00	7,48	1.166,88	-
21	wrzesień 2010	156,00	1 168,00	7,48	1.166,88	-
22	październik 2010	156,00	1 168,00	7,84	1.223,04	55,04
23	listopad 2010	144,00	1 168,00	8,23	1.185,12	17,12
24	grudzień 2010	156,00	1 168,00	7,48	1.166,88	-
25	styczeń 2011	144,00	1 168,00	8,66	1.247,04	79,04
26	luty 2011	144,00	1 168,00	8,66	1.247,04	79,04
27	marzec 2011	162,00	1 168,00	7,53	1.219,86	51,86
28	kwiecień 2011	150,00	1 168,00	8,66	1.299,00	131,00
29	maj 2011	150,00	1 168,00	8,25	1.237,50	69,50
30	czerwiec 2011	150,00	1 168,00	8,25	(...),50	69,50

31	lipiec 2011	156,00	1 168,00	8,25	1.287,00	119,00
32	sierpień 2011	144,00	1 168,00	7,88	1.134,72	-
33	wrzesień 2011	208,00	1 340,00	7,88	1.639,04	299,04
34	październik 2011	208,00	1 340,00	8,25	1.716,00	376,00
35	listopad 2011	192,00	1 340,00	8,66	1.662,72	322,72
36	grudzień 2011	175,00	1 340,00	8,25	1.443,75	103,75
37	styczeń 2012	176,00	579,00	8,93	1.571,68	992,68
	Razem	2.974,73				

Przedstawiony w powyższej tabeli czas pracy powódki, wynagrodzenie otrzymane przez powódkę i stawka godzinowa (w odniesieniu do minimalnego wynagrodzenia) przyjęte zostały tak jak w opinii biegłego M. L..

Mając powyższe na uwadze Sąd drugiej instancji, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punktach 2 i 4 w całości i zasądził na rzecz powódki wynagrodzenie za przepracowane godziny (wynagrodzenie normalne + dodatek 100% za te godziny, które były nadliczbowe).

Na rzecz powódki została zasądzona kwota 3.961,74zł stanowiąca sumę kwoty z tabeli 1 kolumna 7 (...) i z tabeli 2 kolumna 7 (...) pomniejszona o kwotę 1,46zł (co zostanie wyjaśnione poniżej).

Za miesiąc wrzesień 2011r. Sąd pierwszej instancji zasądził łącznie na rzecz powódki (punkt 2 i 4 wyroku) kwotę 550zł (504zł + 46zł), a więc zmiana orzeczenia z apelacji strony pozwanej nie mogła przekroczyć tej kwoty. Z tej przyczyny kwotę wynikającą z sumy kwoty z tabeli 1 kolumna 7 tj. 252,16zł i z tabeli 2 kolumna 7 tj. 299,04zł należało pomniejszyć o 1,20zł.

Za miesiąc styczeń 2012r. Sąd pierwszej instancji zasądził łącznie na rzecz powódki (punkt 2 i 4 wyroku) kwotę 1063,86zł (142,86zł + 921zł), a więc zmiana orzeczenia z apelacji strony pozwanej nie mogła przekroczyć tej kwoty. Z tej przyczyny kwotę wynikającą z sumy kwoty z tabeli 1 kolumna 7 tj. 71,44zł i z tabeli 2 kolumna 7 tj. 992,86zł należało pomniejszyć o 0,26zł.

O wynagrodzeniu i wynagrodzeniu za pracę w godzinach nadliczbowych orzeczono na mocy art. 151¹ § 1 i 2 k.p. oraz art. 80 k.p. O ustawowych odsetkach orzeczono na mocy art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. W pozostałym zakresie na mocy powołanych przepisów, w części dotyczącej roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za pracę i wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, Sąd drugiej instancji oddalił powództwo jako bezzasadne.

Na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji zmienił również zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 11 dotyczącego kosztów sądowych w stosunku do składającego apelację pozwanego.

Ostatecznie na rzecz powódki została zasądzona kwota $3.961,74\text{zł} + 1.893,16\text{zł} + 0,67\text{zł} + 5,52\text{zł} = 5.861,09\text{zł}$. Opłata od zasądzonego roszczenia wynosi 294zł.

Tak więc strona pozwana została obciążona opłatą od zasądzonego ostatecznie roszczenia (punkt 3, 5 i 6 wyroku Sądu Rejonowego oraz punkt I.1. wyroku Sądu Okręgowego), czyli kwotą 294zł oraz częścią wydatków za opinię biegłego czyli kwotą 643,87zł. Zgodnie z punktem 11 wyroku Sądu Rejonowego powódka została obciążona wydatkami na opinię biegłego w kwocie 697,53zł. Koszt opinii to kwota 1341,40zł. $1341,40\text{zł} - 697,53\text{zł} = 643,87\text{zł}$. Tak więc łącznie pozwany powinien ponieść koszty sądowe wyłącznie w kwocie 937,87zł w oparciu o przepis art. 113 ust. 1 i art. 97 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.t.j. z 2014r., poz. 1025 z późn.zm.).

W pozostałym zakresie apelacja strony pozwanej skierowana od rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 11 wyroku Sądu Rejonowego została oddalona jako bezzasadna na mocy art. 385 k.p.c.

Bezzasadna okazała się również apelacja skierowana od rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 3 wyroku Sądu pierwszej instancji i na mocy art. 385 k.p.c. została ona oddalona w tym zakresie. Orzeczenie o ekwiwalencie pieniężnym za niewykorzystany urlop wypoczynkowy znajduje oparcie w przepisie art. 171 § 1 k.p. Wysokość ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy została prawidłowo wyliczona przez biegłego przy uwzględnieniu przysługującego powódce za ostatni miesiąc pracy wynagrodzenia minimalnego w kwocie 1.500zł, a to zgodnie z przepisami § 14 i § 15 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz.U. z 1997r., Nr 2. poz. 14 z późn.zm).

W oparciu o przepis art. 385 k.p.c. została oddalona apelacja skierowana od rozstrzygnięcia zawartego w punktach 5 i 6 zaskarżonego wyroku. Podkreślić przede wszystkim tutaj należy, że apelacja strony pozwanej nie zawierała żadnych zarzutów odnoszących się konkretnie do tej części orzeczenia.

Sąd pierwszej instancji w punktach 5 i 6 wyroku zasądził na rzecz powódki skapitalizowane odsetki ustawowe od kwoty 30zł za okres od dnia 10 stycznia 2012r. do dnia 12 marca 2012r. oraz od kwoty 470zł za okres od dnia 10 lutego 2012r. do dnia 13 marca 2012r.

Rozstrzygnięcie to znajduje oparcie w art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Zgodnie z art. 85 § 2 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być wypłacone najpóźniej do 10 – go następnego miesiąca. Tymczasem, jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, za miesiąc grudzień 2011r. pracodawca wypłacił powódce część wynagrodzenia tj. 30 zł z opóźnieniem, podobnie za miesiąc styczeń 2012r. część wynagrodzenia tj. 470zł została zapłacona z opóźnieniem (pozostałej części wynagrodzenia za ten miesiąc nie wypłacono i ujęta została ona w kwocie zasądzonego na rzecz powódki wynagrodzenia za miesiąc styczeń 2012r.).

Na mocy art. 385 k.p.c. oddalona została również apelacja od rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 12 wyroku Sądu pierwszej instancji. Uwzględniając ostateczny wynik procesu należało bowiem na mocy art. 100 k.p.c. znieść wzajemnie poniesione przez strony koszty procesu.

O kosztach procesu poniesionych przez strony w postępowaniu apelacyjnym również orzeczono na mocy art. 100 k.p.c. wzajemnie je znosząc.

Podstawą takiego rozstrzygnięcia było uwzględnienie apelacji strony pozwanej jedynie częściowo. Pozwany wygrał bowiem w zakresie roszczenia o wynagrodzenie w ok. 67%, ale apelacja została oddalona w zakresie roszczenia o zapłatę ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, zapłatę skapitalizowanych ustawowych odsetek oraz w zakresie roszczenia o ustalenie istnienia stosunku pracy.

(-) SSO Teresa Kołeczko-Waławik (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSO Jolanta Łanowy